

Bible Story readers A & B

This material has been consultant checked.

PUJUNUJALU KAMPURTALU MIRTAWALU YINYALU WARNKU NGARRKAKU

Warajanga karpungu Jiyijaji palanga mayanga wirtungu kajarnakinyi, mayanga Ngarrkamilingi, Timpulja. Wirtu pakuji warnkupinti palanga waninyikinyi. Marrngurrangulu kanganyikinyiyili warnku Ngarrkaku, wirrnikinyiyi palanga pakujingi.

Jiyijaji wangka palanga warnkupintingi pakujingi kajarnakinyi. Warnku wirrnikinyiyi, palinyju parrjarnikinyijaninyi. Jintalu warnkujartinyju kurrngaljartinyju warnku wirtumarta wirrniyi. Palaja mirtawa kampurta pujunumarta milpanya. Palinymili pirirri puripi marlkarri jarrinyi. Kujarra wupartujirri warnkujirri wirrinalu Ngarrkaku. Kujupurru pala. Palajirri yinganyaja warnkumajirri pala mirtawa.

Jiyijajilu wurrarnajanaku palinymilirranguku, “Yirrinninyurru pala pujunumarta mirtawa? Wupartu yiji warnkujartiny. Palinyju wiyirr wirrinalu Ngarrkaku. Kuwarri warnkumajirri waninyi mayikupa nganikupa paliny.

Palarrangu warinyarrangu warnku kurrngaljartiny. Kurrngalja puru jinta yinyayili Ngarrkaku. Janalu wupartumarta wirrniyi Ngarrkaku. Palalu pujunujalu kampurtalu mirtawalu

wirtumarta wirrirnalu. Palinyju puru wiyirr yinyalu Ngarrkaku.”

2

PARTANYKARRANGU KANGANYIKINYIYI- JANINYI JIYIJAJIKARTI

Pipilurrangupa japarturrangulu kanganyikinyiyijaninyi janamilirrangu partanykarrangu Jiyijajikarti, japirr marnakinyiyi,

“Miranu jinakatakayi, japirr malaman Ngar-rka ngalypa jinaku nganarnamilaku partanykarranguku.”

Jiyijajimilalu marrngurrangulu warnta marnayijaninyi pipipa japartu. Yirrinakanu ngarlu kurlu jarrinyi Jiyijaji, wurrarnajanaku palinymilirrangu,

“Karrinyarni partanykarrangu ngajukarti milpanyaku. Munu ngampa pinaku nyurralu.

Pikalyju Ngarrkanga yijalmarta jiniyalu, pinakarrinyiyi muwarrku palinymilaku janalu. Yijarla muwarr wurrarnarnanyurruku, nyurralu wiyirrju jilkulunyurru janalukapali, yijalmarta jilkulunyurrulu Ngarrkanga janalukapali. Munu palajunjalu, munu Ngarrkamili jarrulunyurru.”

Palaja warajapa waraja partanykarrangu palarrangu kartingi jini, yampu marna, partanyja jurnturtungu kankarni parirr wirrirni, japirr marna Ngarrka, “Partany nyunguku ngalypa jilamanpalu.”

*JIIYIJAJILU PIRIRRI KARNU WURRKUJARTINY
NGALYPA JINI*

Warajanga karpungu Jiyijaji tawunja waninyi. Palanga pirirri wurrkukata, kurlu yiji karnu paliny. Yirrirni Jiyijaji, milpanyili, murtingi jurlpi-jurlpi jarrinyalu, ngarlu japirr marna,

“Wanka jiliminyin, karnu ngaju ngalypa jiliminyin. Wunyjurru nyuntulu kar-rinyanpa?”

Jiyijajilu jirranakanu parirr warlirni.

“Yu, karrinyarnangu ngalypa jinaku. Kapuraly yiji jilamarnanta.”

Jampangarra pala wurrku munu jarrinyalu, karnu kapuraly jarrinyi pala marrngu. Jiyijajilu wurrarnala,

“Munu wurralamanjanaku ngalypa jinirninti ngajulu. Pipurru yatilkarti yarra. Palinyju yijalu parrjalamanta kawu wiyirr nyuntu, nyuntu karnu kapuraly. Nyuntu miranu palaku muwarrku nyuntumilaku wurrkuku. Purlpimalu Ngarrkalu wur-rarnalu Muwujujungu mirli-mirlingi yarn-tanaku. Palinyja muwarrja kukurn-jari wankanyu yatilkarti kangkuluman. Palalu yatilju kampalkuliny tikirrkarti, jurnpakartijakun. Palajalu marrngurrangulu pala yirrinajalu nyuntuku miranu wantulupiyingu, kapuraly nyuntu, wurrkumajirri.”

Palajun wurrarnili Jiyijajilu. Palaja pirirri ngakarna yatilkarti.

Pala pirirri munu jama wanima, wurrar-nakinyijanaku marrngungu. Nyarrakurnujirri muwarr jakurl kanyayijanaku,

“Jiyijajilu ngalypa jinijaninyi wurrukuja!”

Palajalu kurrngal yiji milpanyikinyiyalu pinakarrinyaku Jiyijajiku. Kurrngalju pukun japirr marnikinyiyi,

“Ngaju pukurl ngalypa jilaminyinkurra?”

Palajalu Jiyijajilu tawun yakarna, pirrakarti yana kujurlku jarrinyaku, muwarr pinaku Ngar-rkaku. WUNYJURRU YIJA-YIJI WIRTU MUWARR?

4

Jinta Juwurrangu yatilarrangu warajanga jar-rinyiyalu Jiyijaji ngawu manaku muwarrku, palinyju warinykurnuku muwarrku wurranaku.

Waraja pirirri jananga miranu jinakata Juwu-milirranguku purlpijaku muwarrkurrangu Ngar-rkajaku. Palinyju japirr marna Jiyijaji,

“Yu! Miranu jinakata, wunyjurru yija-yiji wirtu muwarr Ngarrkaja?”

Jiyijajilu puntaju karra marnalu,

“Miranu nyuntu nyunguku purlpijaku muwar-
rku:

'Ngarrkangarra wirtu nyampali nyuntuku.

Ngarrka ngarlungu jilamanparningu ngarra-marntilu, wakanyju nyuntulu ngarlungu jilamanparningu Ngarrka, ngarlulupa pir-lurjupa kurlkapirlilu.'

Nyarrangarra wirtu yija-yiji muwarr.

Warinymarninypa muwarr nyarrakapali:

'Nyuntulu ngarlungu jinanparningu.

Palajunmarta ngarlungu jinaku marrnguku
 wiyirru pukun. Ngarlungu
 jilamanparningu marrngu wiyirr.'

Ngarrkalu kurrngal muwarr wirrirninganyjur-
 ruku, jinta Muwujupa jinta Ngarrkamilija
 muwarr pinakatarranguja. Nyuntulu jinajalu
 nyarralujirri muwarrjuirri yijalu yirkulu jinan-
 janinyi jinta wiyirr muwarr Ngarrkaja."

5

JIYIJAJIJA MUWARRJA JUPANYAPULU WAN- GALPA NGAPA

Warajanga karrpungu Jiyijajilu wurrarna-
 janaku pirirrimartanga palinymilirrangungu,
 "Yankunyi ngapanga ngunarrikarti." Palaja
 yanayi tingkingi. Palanga Jiyijaji tingkingi
 kupalya jarrinyi yija.

Palaja wangal wirtu yiji jarrinyi, ngapa pin-
 tura jarrinyi, ngalpanyakinyi tingkingi, winya
 jarrinyikinyi pala tingki. Wirnti yiji jarrinyiyi
 marrngurrangu Jiyijajimili. Mintu jiniya.

"Nyampalikayi! Yija kunalkulinynganyjurrinyi
 ngapalu. Jampangarra marlkarri jarrulu-
 minyi!"

Jiyijaji kupalyaja wararr turlpanya, wurrarna-
 pulaku, "Wangalkayi! Jupa! Janpakayi! Kaniny
 jarra!" Palinyjaja muwarrjaja wangal jupanya
 palangangarra, ngapa kaniny jarrinyi palajun.

Jiyijajilu japirr marnajaninyi marrngurrangu
 palinymili,

"Nganija wirnti jarrinyikinyinyurru? Nganijalu
 munu yijalmarta jinimijinyurru?"

Ngurnjurnikinyiya yija. Wurrarnayarninyi,

“Pinakarrinyipulalu wangaljupa ngapalu. Yija
 nyampali paliny ngapakupa wangalku!
 Nganikapali nyungu Jiyijaji?”
 Palaku ngurnjurnikinyiya. Wirnti
 karrinyikinyiyili.

6

JIJAJILU NGALYPA JINI JANINYI 10 PIRIRRI-MARTA

Warajanga karpungu Jiyijaji jinangu
 yananyikinyi, tawunkarti wangka jarrinyi.

Palanga piririmartalu 10-ju yirrirniyi. Wur-
 rkujartiny palarrangu, karnu jana kurlu yiji.
 Kajamarta wararr karrinyiyi, marrjalu ka-
 marniyalu, “Jiyijajikayi! Nyampalikayi! Paju
 karrulumnanganaku wurrkujartinyku. Ngalypa
 jilamannganinyi!”

Puntaju karra marnajanaku, “Yarrayijanaku
 Ngarrkamilaku yatilarranguku, japirr malayi-
 janinyi parrjalapiyinyurrinyi kawu wiyirr.”

Palinyja muwarrja yanayi. Marnti jarrinya-
 janga ngalypa jarrinyiyi.

Warajalu pirirrilu parrjarnarninyi, kawu
 paliny kapuraly. Palangangarra kulpanya,
 marrjalu kamarnakinyi, “Ngarrka ngalypakata!”

Murtingi jurlpi-jurlpi jarrinyalu Jiyijajingi,
 karra marnalu, “Yarranijayi! Nyuntu ngalypa
 jinijin!” Nyarra kulpanyaja pirirri munu Juwu,
 ngajarri paliny, marrngurranguja warinyja, Ja-
 mariya ngurrara paliny.

Jiyijajilu wurrarnajanaku palinymilirran-
 gunga, “Yija 10 piririmarta ngalypa jarrinyiyi.
 Nganija warinyarrangu 9 munu kulpamiyi?”

Waraja nyungu, ngajarri yiji, kulpanya wurranaku, 'Ngarrka ngalypa'."

Palaja palinyja wurrarnala, "Yijalmarta jinin Ngarrkanga ngalypaku. Palajalu ngalypa jarrinyan. Wararr karruluman, ngalypa yankuluman."

7

WURRUKARRAJARTINYJU WIRTUJARTINYJU MUNU KURLKARRI MARNAMA NGARRKA

Warajanga karpungu Jiyijajilu miranu jinikinyijaninyi marrngurrangu kurrngal.

Palanga piririlu wurrarnala, "Miranu jinakatakayi, ngalayimili japartu puripi marlkarri jarrinyi. Palinymili warrarn yinyangalayaku mamajikupa. Wurralala mamajingi ngajumilingi palinyju jinta pilkulinyngalayaka pala warrarn, wurralala palinyja ngajumili yinganyaku ngajuku."

Jiyijajilu karra marnalu, "Nganurtulu ngaju nyampali jininyi nyumpalaku? Munu ngajulu jinta pinaku warrarn nyumpalamili."

Palaja wurrarnajanaku wiyirru, "Pinakarrayi! Munu lirralju mananyaku kurrngal warnkupa wirtu wurrukarrapa nganirn-nganirn. Warnkupa wurrukarrapa kurrngaljartiny jarrinyaja nyuntu, munu ngalypa jilamanta warnkulu, munu pikaly jilamanta wurrukarralu, munu wanka yiji kalkulupiyinti." Palaja Jiyijajilu muwarr wurrarnajanaku. "Wariny pirirri warnku kurrngaljartiny. Palinymili warrarn jinjimama yija pukun. Palinyju mayiku wilyki

jungkanga wirrirni, jungkaja mayi yurntaraku marlu yiji turlpanyiyili palaku pirirriku. Wurrarnarningu, 'Ngajumili mayi kalkunupinti mayarrangu wuparturrangu, munu wiyirr mayi wirrirnakarna palarrangungu. Wunyjurru kalkulumarnaji mayi ngajumili wiyirr?'

Ngurnjurnukinyi yiji. Palaja wurrarnarningu, 'Pala kurlkapirli jarrinyirni! Yinji pilamarna maya mayi kalkunapinti wuparturrangu. Palaja wirtumarta yiji yarni malamarnajaninyi. Palarrangungu tuku kalkulumarnaji mayipa wurrukarrapa nganirn-nganirn ngajumili wiyirr. Palaja wurralamarnarninyi, "Mayi wirtujartiny yija-yiji ngaju, partunurranguku kurrngalku yiji. Kuwarrija munu warrkamu jarrulumarna. Yirrkulu mayi ngananyangkulumarna, yirrkulu wayin minpirnangkulumarna, pikaly waninyangkulumarna ngarramarnti." Palajun wurrarnakinyirnangu palalu piririlu.

Palaja Ngarrkalu wurrarnala palanga pirirringi, 'Ngakumpa nyuntu! Nyungungungarra warrukartingi marlkarri jarruluman. Kalkurnanparninga warnkupa wurrukarra wirtu. Wunyjurru jilimanjaninyi kuwarri? Warinyju mankulinyjaninyi!" Palaja Jiyijajilu wurrarnajanaku, "Kurrngal marrngu nyarrakapali pirirrikapali waninyiyi. Yirrkulu kakurnayi Ngarrka. Yirrkulu warnkupa wurrukarrapa nganirn-nganirn kuru marnayirningu. Jamirnayijaninyi pujunurrangu mayikupa nganirn-nganirnku. Munu yinganyakata warnku Ngarrkaku. Yirrkulu

kalkurnayirningu. Wiyirr palajun jinajarrangu waninyayi nyarrakapali pirirrikapali. Munu pikaly jinakayi Ngarrka.”

8

*Yini nyunguku muwarrku: JIYIJAJILU
PARTUNURRANGU 12 JARRINYAJALU
KURRNGARNIKINYIJANAKU YATILKU
NGARRKAMILINGI MAYANGA*

Turlparrarrangu turlparranga kurrngal Juwurrangu marrngurrangu yananyikinyiyi tawunkarti wirtukarti, Jirujalamukarti. Palakarti yananyikinyiyi kunmungu nyurra manaku Ngarrkaku. Palaku Jiyijajimili pipipa japartu yananyikinyipulu pukun.

Jiyijaji partunurrangu 12-jarrinyaja pipilupa japartulu kanyapulu paliny pukurl Jirujalamukarti.

Palanga kunmungu waninyiyi karrpurrangu karrpungu, 8 karrpungu. Palaja pipipa japartu yakarnapulu Jirujalamu janamilikartiku war-rarnkartiku kulpanyaku. Jintalu pukurl kur-rngalju Jirujalamu yakarnakinyiya. Jiyijaji waninyikinyi Jirujalamungu. Pipipa japartu munumpa palaku. Wurrarnakinyipulu paliny jintanga milpanyi.

Karrpungu marnti ngarrany yananyikinyipulu. Warrurl-warrurl jarrinyikinyi, pulanyju munu parrjarnamapulu Jiyijaji. Japirr mar-nakinyipulujaninyi jarnturrangu,
“Yirrirninyurru partany ngalayamili?”
“Munu yirrirnimiyirni.”
Partarl kanyjirnikinyipulalu.

Marntungu kulpanyapulu Jirujalamukarti
 palinyku kanyjinaku. Jarurrukartingi
 Jirujalamungu ngurranga jarrinyipulu.
 Warinymaljanga kanyjirnikinyipulalu.
 Yartikarra yirrirnipulu Ngarrkamilingi
 Wirtungu Mayanga, Timpulja, palanga
 yirrirnipulu. Jiyijaji miranu jinakatarrangungu
 kajarnakinyi palanga, pinakarrinyikinyijaninyi,
 japirr marnakinyijaninyi Ngarrkaku.

Palarrangu miranu jinakata ngurn-
 jurnikinyiyalu. Wurrarnakinyiyarningu, “Payi!
 Nyungu murrukurru miranu yiji Ngarrkamilaku
 muwarrku! Punulkujakun paliny. Wunyjurru
 palajun miranu jarrinyi?”

Jiyijaji yirrinaja wurlka jarrinyipulu
 palinymili pipipa japartu. Pipilu karra
 marnalu, “Partany! Nyuntumili japartupa
 ngaju ngarlu kurlu jarrinyalayinga. Yijalu
 kanyjirnalayinga ngunarrijirri. Nganija
 nyungungu waninyikinyin?”

Jiyijajilu karra marnapulaku, “Nganijalu
 kanyjirnikinyijinyumpulu? Munu miranu
 wanimanyumpulu ngajuku, ngaju yiji
 waninyaku ngajumilingi Japartumilingi
 mayanga? Nganija munumpa nyumpulu
 nyungungungarra kanyjilipijinyumpulu?”

Ngurnjurnukinyipulu, munumpa waninyipulu
 palinymilaku muwarrku.

Palaja kulpanyiyi janamili warrarnkarti, ngur-
 rakarti janamilikarti, Najirijingi. Jiyijajilu yir-
 rkulu pinakarrinyikinyipulaku.

Pipilu palinymilalu kurlkarri marnakinyi Jiyi-
 jajimili muwarrarrangu.

Jiyijaji wirtu jarrinyikinyipa miranu jarrinyikinyi, kurlkanga kalkurnukinyi. Ngarrka pikaly jini, marrngurrangu wiyirr pukurl marru marnayi.

9

*BSOC-B2 Yini nyunguku muwarrku: JURN
MILPANYA WURRANAKU NGARRKALU
NGAKALKULINY JIYIJAJI*

Purlpi yiji Ngarrka muwarr pinalu pirirriku, yini paliny Yayijayiya. Palinyja wurrarnala Ngarrkalu,

“Nyampali ngakalamarnajanaku marrngur-ranguku. Wariny pirirri walangkarr ngakalamarnalu pala nyampalingi, muwarrjartiny janaku. Pala walangkarr pirirri wantuliny pirranga. Palinyju muwarr pilkulinyjanaku,

‘Nganyjurrumili nyampali milpuliny.

Yarni malayalu jurtu ruwurtu.”

Palajun Ngarrka muwarr pinalu Yayijayaku.

Palalu Yayijayiyalu yarntarnajanaku muwarr mirli-mirlingi.

Punjaja yiji pala marrngu kuwarri milpanya. Yini paliny Jurn. Wurrupirrayi kamalja mampu palinymili. Karnulu kunyi pinapintilu nyikarra kunymarnakinyarninyi. Mayi pirraja nganinyikinyi, wajapipa narnngurla.

Kurrngal yiji milpanyikinyiyalu pinakar-rinyaku Jurnku. Warrarnja Jutiyaja milpanyikinyiyalu, wirtuja tawunja pukurl, ngapija, Jirujalamuja.

Wurrarnakinyijanaku,

“Nyurralu panypanyikinyinyurrulu Ngarrkanga.
 Kurntany jarrai. Kurlujartiny
 jinikinyinyurru. Yakalayi. Yakujani
 jarrai, Ngarrkakarti milpai. Palaja Ngarr-
 rkalu munu kulilu yirrilkulunyurrinyi,
 ngarlu ngalypa jarrulunyurruku paliny.
 Palaja ngapanga jilamarnanyurrinyi.”

Palajunmarta wurrarnakinyijanaku Jurnju.

Jurnmili muwarr pinakarrinyajalu warajalupa
 warajalu wurrarnakinyiyalu Ngarrkanga,

“Yijangarra nyuntungu panypanyikinyir-
 nangu. Kurntanyja waninyarnaji. Nyuntukarti
 kulpanyaku karrinyarnangu.”

Palajunmarta wurrarnakinyiyalu Ngarrkanga.
 Palaja Jurnju ngapanga jinijaninyi pijungu,
 ngapingi, Jurtanja.

Jurnju wurrarnakinyijanaku,

“Kuwarrimarta wariny marrngu milpuliny.
 Paliny yija-yiji wirtu nyampali. Munu
 ngajukapali, ngaju puru yiji, mujuja.
 Nyungu wariny nyampali wirtungarra.
 Ngajulu munu yiji jujika palinymili
 nyinga manaku. Ngajulu puru ngapanga
 jinarninyurrinyi. Nyungu warinyju
 ngakalkulunyurruku Ngarrka Pirlurr.”

Palajunmarta wurrarnakinyijanaku Jurnju.

Palaja Jiyijaji milpanyili Jurnkarti tawunja
 Najarijija, warrarnja Kaliliyija. Palanga Jurnju
 ngapanga jini Jiyijaji palanga pijungu Jurtanja.

Jiyijaji ngapaja turlpanyajanga kanka parr-
 jarna. Palanga parlparr laarr jini Ngarrkalu.
 Ngarrka Pirlurr kaninykurnu milpanyala Jiyija-
 jikarti kurlukukukapali, palinyja kajarnala.

Kankajirrija Ngarrkalu muwarr pinalu Jiyijajiku,
 “Nyuntu partany ngajumili walja yiji. Ngajungu
 ngarlungu nyuntu. Ngarlu ngalypa jarrin-
 yarnangu.”

10

*BSOC-B3 Yini nyunguku muwarrku: MIRUR-
 RULU PARTARL JAKURLIRNIKINYI JIYIJAJI PA-
 NYPANYAKU NGARRKANGA*

Ngarrkalu Pirlurrju gakarna Jiyijaji pir-
 rakarti, Mirurrulu Wirtulu yakurr manaku
 palinyku.

Palanga Jiyijaji mayimajirri waninyikinyi. Kar-
 rpurrangungupa warrukartingi 40-ngi munu
 nganama mayi. Palaja janparr karrinyi. Palanga
 pala mirurru wirtu milpanyili, Jayitan milpany-
 ili. Karra marnalu mirurrulu, “Nyuntu wurrar-
 nanparninyi yija Ngarrkamili Partany. Wurrala
 warnkurrangungu mayi jarrulupiyi.” Palajunju
 yakurr marna.

Jiyijajilu puntaju karra marnalu, “Munu
 palajun jilamarna. Ngarrkamilingi mirli-
 mirlingi nyungu muwarr waninyi, 'Mayilu
 puru wanka kalkuninyi kawujakun.
 Marrngurrangulu pinakarrinyaku Ngarrkamili
 muwarrku wiyirru.”

Palaja Jayitanju kanya tawunkarti wirtukarti,
 Jirujalamukarti, maya Ngarrkamilikarti
 wirtukarti. Palanga kankajirringi wararr
 karrinyipulu.

Wurrarnili Jiyijajingi, “Nyuntu wurrarnan-
 parninyi yija Ngarrkamili Partany. Nyunguja

wapakalaman jungkakarti. Ngarrkamilingi mirli-mirlingi nyungu muwarr waninyi, 'Ngarrkalu wurralkulinyjanaku yayinyjilji palinymilingi tukulu nyuntuku kanganyaku. Warlilipiyinti parirrju, tuku kalkulupiyinti warnkungumarra, munu warnkulu jina wirrkalamanta.' Palajalu wapakala. Ngarrkalu wanka kalkurnanti."

Jiyijajilu puntaju karra marnalu, "Munu palajun jilamarna. Ngarrkamilingi mirli-mirlingi wariny muwarr waninyi, 'Marrngurrangulu munu yakurr manaku Ngarrka, janamili nyampali paliny."

Palaja Jayitanju kanya warnku wirtukarti, kanka kanka kanka yiji pala. Kankajirringulu jurti jinili warrarnarrangu ngunarrikurnujirri, jurti jinili tawunarrangu wiyirr pukun.

Wurrarnili Jiyijajingi, "Ngajuku murtingi jurlpu-jurlpu jarrulupijin, wurralaman ngajurti nyampali wirtu nyuntuku. Palajalu jilamarnanta nyampali ngurnungurranguku tawunarrangukupa marrnguku wiyirrku."

Jiyijajilu puntaju karra marnalu, "Munu murtingi jurlpu-jurlpu jarrulumarnangu, munu wurralamarna nyuntu nyampali. Ngarrkamilingi mirli-mirlingi nyungu muwarr waninyi, 'Marrngurrangu Ngarrkakujakun murtingi jurlpu-jurlpu jarrulupiyi. Ngarrkakungarra pinakarrinyaku.' Palangarra muwarr Ngarrkaja. Palajalu munu murtingi jurlpu-jurlpu jarrulumarnangu, Jayitan. Yarra!"

Palaja mirurru yana, palaja Ngarrkalu ngakar-najaninyi yayinyjilarrangu palinyku tuku kalku-naku.

11

BSOC-B4Y ini nyunguku muwarrku: JIYI-JAJILU WURRARNAJANAKU JANPAMALU MAN-ANYAKATANGA, “YAJALAMINYINYURRU”

Warajanga karrpungu Jiyijaji ngapamartaji Yintanga Kaliliyingi wararr karrinyikinyi.

Kurrngal milpanyiyili, miranu jinikinyijaninyi Ngarrkamiliku muwarrku. Ngurrku mar-nakinyiyarninyi palinyku pinakarrinyaku.

Parrjarn-parrjarna, yirrirnipulinyi tingkijirri ngapanga milyanga. Janpamalu mananyakata purlpi katukarnayi, janpa jinikinyiyi parru-parrurrangu.

Jiyijaji karntinyi warajanga tingkingi, Jayiman-milingi. Wurrarnala Jayimanja, “Tingki jujiliji janpangamarta.” Palanga kajaninyi tingkingi, miranu jinikinyijaninyi tingkingulu.

Miranu jinajaninyi jipi, wurrarnala Jayimanja, “Kawa tingki yintakarti, parru-parrurrangu ngapanga wirriliyi janpamaluku.”

Jayimanju karra marnalu, “Nyampali, kakarrara partarl warrkamu jarrinyiyirni, munu warajapa manamiyirni janpamalu. Nyuntumilijalu muwarrjalu parru-parrurrangu wirriliyirni.”

Palaja kanyayi tingki yintakarti, Jayimanjupa jintalu janpanga wirririyi parru-parrurrangu. Janpamalu kurrngal yiji manayi, parru-parrurrangu jipi larr kangamiyi.

Parirrju muwarr piniyipulaku warinyja tingkingi milpanyaku, Jayimikupa Jurnku, Jipitmilaku partanykujirri. Palaja tingkingi kujarranga winya jinikinyiyi janpamalu. Kurrngal yiji janpamalu, purtuly, ngapalu tingkijirri jipi kunamapulinyi.

Palarrangulu janpamalu mananyakatalu yirrriyaniyaninyi janpamalu kurrngal yija-yiji. Wurlkakata yiji jarrinyiyi.

Jayiman murtingi jurlpu-jurlpu jarrinyili Jiy-ijajingi. Wurrarnala, “Nyampali, ngaju kurlu-jartiny. Yarrajal!”

Jiyijajilu karra marnalu, “Munu wirnti jarran-pili. Purlpi mananyakinyinjaninyi janpamalur-rangu. Kuwarri yirrkulu muwarrju manku-lumanjaninyi marrngurrangu Ngarrkaku.”

Palaja purrirniyipulinyi ngapaja tingkijirri, jungkanga murrulungu yakarniyi tingkipa parru-parrurrangu, yanayili Jiyijajingi.

12

BSOC-B5 Yini nyunguku muwarrku:
WILYKIKU

Marrngu yirrku milpanyikinyiyalu Jiyijajiku warinyarranguja tawunja. Kurrngal yija-yiji kunmu jarrinyaja Jiyijajilu wurrarnajanaku muwarr nyungu.

“Pinakarrulunyurru! Pirirri yana wilykiku wirrpa parnpinaku palinymilingi war-rarnja, mayi yurntaraku jarrulupiyili.

Jinta wilyki pungkanyiyili jukurtingi parnpinaja. Marrngulu jinalu jurrkarnakinyiyi, wirru-jartinyju nganayi wiyirr.

Jinta wilyki pungkanyiyili warnkumarramar-ranga. Palanga ngapamajirri. Turlpanyaja, jampa tikirl jarrinyiyi.

Jinta wilyki pungkanyiyili jantaranga. Jantarapa wilyki turlpanyapulu warajanga, jantara wirtu jarrinyiyi walangkarrangu wilykingi, yamarnayijaninyi, kiyi marnayijaninyi jantalaru, wilyki munu jarrinyiyili.

Jinta wilyki pungkanyiyili ngalypanga jungkanga. Turlpanyiyi ngalya yiji, wirtu jarrinyiyi yija, mayi marlu yija-yiji jarrinyiyili nyarraku pirirriku.

Pinakarrayi kurlkapirlilu!”

Palaja palinymilirrangu marrngulu japirr marnayi Jiyijaji, “Nganiku pala muwarr wur-rarnan? Ngani palalu muwarrju wurrarnan-nganaku?”

Karra marnajanaku, “Purlpi wiyirr ngakumpa waninyikinyiyi Ngarrkamili jarrinyaku marrngu, palinyja muwarrja jinaku. Kuwarri nyurra pirnti pilamarnanyurrinyi, ngalya miranu jarrulunyurru palinymiliku muwarrku. Jintalu marrngulu partarl pinakarrulupiyalu Ngarrkaku. Yirrkulu parrjarniyi, munu yir-rinakayi, yirrkulu pinakarrinyiyi, munu miranu jarrinyakayi. Palajalu nyungukapalirrangu muwarrarrangu wurrarnarnajanaku. Pirnti pinirnijaninyi muwarrju nyungukapalilu.

Nyarra muwarr yimpilamarnanyurraku.

Nyarra wilyki Ngarrkamilikapali muwarrkapali. Palarrangu warinypa wariny jungkarrangu marrngukapali warinypa warinykapali.

Jinta wilyki pungkanyiyi jukurtingi. Wirru-jartinyju nganayi wiyirr.

Palalu muwarrju wurrarnarnanyurruku nyungu: Palarrangulu wirrujartinyju kurlkarri malkulunyurrinyi mirurruku. Palalu jukurtilu kurlkarri malkulunyurrinyi jintaku marrnguku.

Palarrangulu marrngulu pinakarrulupiyi Ngarrkamili muwarr. Mirurrulu jakurlilkuliny-janinyi kakulupiyi pala muwarr. Pala muwarr munu jarrulinyjanaku. Palajalu munu yijalmarta jilipiyili Ngarrkanga, munu jilipiyi muwarrja Ngarrkaja.

Jinta wilyki pungkanyiyi warnkumarramar-ranga. Turlpanyaja tikirl jarrinyiyi, munu mayi karrimiyi.

Palalu muwarrju wurrarnarnanyurruku nyungu: Palalu warnkumarramarralu kurlkarri malkulunyurrinyi jintaku marrnguku.

Palarrangulu marrngulu pinakarrulupiyi Ngarrkamili muwarr pikalyju. Jampa ngarrany yijalmarta jilipiyili. Palaja jintalu kararr jilkulinyjanaku. Palaja warinykurnu jarrulupiyi, munu Ngarrka yajalapiyi, munu jilipiyi Ngarrkaja muwarrja.

Jinta wilyki pungkanyiyi jantaranga. Jantaralu kiyi marnayijaninyi.

Palalu muwarrju wurrarnarnanyurruku nyungu: Palalu jantaralu kurlkarri malkulunyurrinyi jintaku marrnguku.

Palarrangulu marrngulu pinakarrulupiyi Ngarrkamili muwarr. Yirrku karrulupiyi pikaly jarrinyaku. Nganirn-nganirn yirrkulu kurlkanga jilkulinyjaninyi warnkupa mayipa wurrukarra.

Palaja jampa munu jarrulupiyalu Ngarrkaku pinakarrinyaku. Munu jilipiyi Ngarrkaja muwarraja.

Jinta wilyki pungkanyiyi ngalypanga jungkanga. Mayi karrinyiyili marlu yiji.

Palalu muwarraju wurrarnarnanyurruku nyungu: Palalu ngalypalu jungkalu kurikarri malkulunyurrinyi jintaku marrnguku.

Palarrangulu marrngulu pinakarrulupiyi Ngarrkamili muwarr, ngalypalu kalkulupiyi, yirrkulu nyarraja muwarraja jilipiyi, Ngarrka pikaly jilipiyi ngarramarnti.”

13

WURRKUJA NYUNGU JIYIJAJILU NGALYPA JINI

Jiyijaji kulpanya tawunkarti, ngapikarti, Kaparnawumukarti. Wurrarnakinyiyarninyi, “Jiyijaji kulpanya!” Kurrngal mayakarti palinyimilikarti milpanyiyi, palinyku pinakarrinyaku. Wurrarnakinyijanaku palinyju Ngarrka.

Marrngurrangu palanga mayanga kurrngal waninyikinyiyi, jinta kurrngal jalakartingi ngunarrijirri wararr karrinyikinyiyi, pinakarrinyikinyiyalu.

Palanga milpanyiyi marrngu kujarrapa kujarra. Pirirri wurrkujartiny kanganyikinyiyi ngurrinyja, manyurla yija paliny, munu marnti yananyaka. Kanyayili Jiyijajikarti palinyju ngalypa jilkuliny. Partarl ngalpanyiyi, kurrngal waninyikinyiyi yiji.

Palaja kankarni mayanga karntinyiyi. Pirli jiniyi Jiyijajimartaji kankarni, wurrkujartiny kaninykurnu jiniyi ngurrinyja, Jiyijajingi walangkarr.

Karra marnarningu Jiyijajilu, "Yijalmarta jini-jiya wurrkujartiny ngalypa jilamarna." Palaja ngalypalu wurrarnili wurrkujartinyja, "Nyun-tulu puripi panypanyakinyinpili Ngarrkanga. Puntaju munu wirlalamarnanta ngajulu, nyuntuku ngalypa wantulumarnangu."

Mayanga palanga kajarnakinyiyi Juwumili miranu jinakatarrangu kujarrapa waraja. Kurlkarri marnakinyiyarninyi, "Munu palajun muwarr pinaku. Mitukata paliny. Ngarrkajakurl palajun muwarr pinaku. Ngarrkakapali Jiyijajilu jinarninyi!"

Janaku miranu Jiyijaji, palajun kurlkarri marnakinyiya janalu. Japirr marnajaninyi, "Nganijalu nyurralu yimpirninyinyurru ngaju palajunju?

Wurrarnarnalu nyungungu pirirringi, 'Nyun-tulu puripi panypanyakinyinpili Ngarrkanga. Puntaju munu wirlalamarnanta ngajulu.'

Nyurralu wurrarnanyurru palajun munu wurranaku ngajulu. Wunyjurru muwarr pilamarnalu wurrkujartinyku? Yijapa wurralamarnalu, 'Wararr jarruluman, ngurriny mankuluman, jinangu yankuluman'. Palinyja palajun wurranaku ngajulu?

Yu! Kuwarringarra ngalypa jilamarna nyungu wurrkujartiny. Palajalu wantulunyurru ngajuku

miranu, ngajungu yija wurrarnaji Ngarrkalungarra, 'Marrngu kurlujartinyja munu wirlalamanjaninyi, ngalypa wantulumanjanaku."

Palaja wurrkujartinyja wurrarnala Jiyijajilu, "Wararr jarruluman, ngurriny mankuluman, ngurrakarti nyuntumilikarti yankuluman."

Palangangarra wararr jarrinyi pala pirirri, ngurriny mana, jalakarti yana pipurru.

Yananya kawanaja wiyirru parrjarnakinyiya. Wurrarnakinyiya, "Ngalypa jini! Kuwarrijakun! Munu nyungu yirrirniminyi!"

Nyurra marnakinyiyi Ngarrka. Ngarrkaku muwarr pinikinyiyalu, "Yarranijayi. Yija-yiji nyuntu ngalypa!"

14

Yini nyunguku muwarrku: JIYIJAJILU MAYI WIRTU JINIJANAKA 5,000-KU MARRNGURRANGUKU

Kurrngalju marrngulu yirrirnikinyiyi Jiyijajilu wurrkujartinyarrangu ngalypa jinijaninyi. Palajalu karrpurrangu karrpungu yajarnikinyiyi.

Warajanga karrpungu Jiyijaji warnkungu karntinyi. Palanga kajarna, marrngurrangu palinymili kajarniyili. Kajanakanu yirrirnijaninyi marrngurrangu kurrngal yiji milpanyiyalu.

Wurrarnarningu, "Marrngurrangu nyungu janparr. Ngajulu mayi yungkulumarnajaninyi." Miranu paliny wunyurrulu mayi yungkulinyjaninyi. Munu wurrarnamajanaku palinymilirrangungu. Yakurr marna waraja, yini

Pilipi. “Wunyjurrulu mayi mankuluminyijanaku kurrngalku nyungurranguku?”

Pilipilu puntaju karra marnalu, “Martum-pirri mananyakanyi palamarranguku! Warnku nyungu yangu kalkurnanyi. 1,000 tala kalkurnuminyi, mayi wupartumarta mananyakanyi-janaku palamarranguku kurrngalku!”

Yanturulu, Jayimanmilalu marrkalu, wurrarnala Jiyijajingi, “Partany nyungu kalkuninyi 5 martumpirri wuparturrangupa janpamalujirri wupartujirri. Mayipirrayi nyungu wupartu yiji, munukapali yiji. Wunyjurrulu ngarri yungkuluminyijaninyi marrngu kurrngalku?”

Jiyijajilu wurrarnajanaku palinymilirrangungu, “Wurraliyijanaku kajalapiyi.” Palanga warrulymarramarra. Warrulyjangarra kajarniyi nyirrirnipa walangkarr. Marrngu munu wupartumarta, 5000 pirirrimarta.

Jiyijajilu martumpirri mana. Ngarrkanga wurrarnala, “Nyuntulu nyungu mayi yinyannganinyi. Yarranijayi. Nyuntu ngalypakata!” Palaja pirirringi palinymilingi wurrarna-janaku, “Mayi yuwayijaninyi kajarnayipa.” Palajun janpamalujirri pukurl yinyajanaku. Palanga wiyirru nganayi mayi marlkaku. Palaja palinymilirrangungu wurrarnajanaku, “Jinta mujupa tukulu yangaliyijaninyi, munu yakanaku.”

Palinyja muwarrja palarrangu mujurrangu manayijaninyi, 12 martuwaranga winya jiniyi.

Jipi ngananyajalu marrngulu wurrarnikinyayarninyi, “Jiyijajilu mayi wupartuja wirtu jini,

ngungku wiyirr ngananyi nganyjurrulu kurrngalju. Palinyngarra milpanya Ngarrkaja, yartikarra Ngarrkalu ngakarnanganyjurruku.”

Jiyijaji miranu janaku, jakurlinaku karrinyayi paliny janamiliku nyampaliku jinaku. Palajalu yakarnajaninyi palinyju, yana kujurl paliny warnkumarramarrakarti.

15

Yini nyunguku muwarrku: MIRURRULU KANGANYIKINYI PARTANY WARINYKURNU. JIYIJAJILU NGALYPA JINI.

Jiyijaji warinyja warrarnja kulpanya pirirri-martakarti palinymilikarti.

Kurrngalja partijirri kaniny waninyikinyi. Juwumilalu miranu jinakatalu kujarrapa warajalu jalypa pinijijanyinyi Jiyijajimilirranggu. Palaja marrngurrangulu yirrirniyi Jiyijaji, purrpi mirti jarrinyiyili. “Yarranijayi! Milpanyan!”

Jiyijajilu japirr marnajaninyi, “Nganijalu jalypa pininyurrujaninyi?” Warajalu pirirrilu karra marnalu, “Miranu jinakatakayi, ngajumili partany kalkurnu mirurrulu, munu muwarr pinaka. Mirurrulu warlirni, jungkanga parn-pirni. Jawaja janga purl-purlpukarra marnala, rirra pajirnarninyi, kawu kararr yiji jarrinyi.

Palajalu kanyarnangu nyuntuku, ngalypa jilaman nyuntulu. Nyuntumilirranggu japirr marnarnajaninyi mirurru jurtu ngakanaku palinyja. Munu. Partarl jurtu ngakarnayi.”

Palaja Jiyijajilu wurrarnajanaku palinymilir-rangungu, “Nyurralu yija munu yijalmarta jin-iminyurrulu Ngarrkanga. Wunyjurrurti? Yirru

mitu yakanakatarrangu nyurra. Ngajukarti partany kangkulupijinyurru.”

Kanyayili. Jampa Jiyijaji yirrinajalu mirurrulu warlirni pala partany, jinarn-jinarn pinakata jini.

Palanga jungkanga pungkanya partany, warli-warli kanganyikinyi warinykurnu warinykurnu, janga jawaja warrkirnikinyili.

Jiyijajilu japirr marna japartu partanymili, “Nyanga palajun jarrinyi?” Karra marnalu, “Partanya. Marlumal mirurrulu parnpirnikinyi wikangapa ngapanga, marlkarri jinaku yakurr marnikinyi. Paju karrulumannganaku. Yijapa ngalypa jilaman.”

Jiyijajilu puntaju karra marnalu, “Yu, palinyku ngalypa jinaku miranu ngaju. Nganijalu palalu muwarrju karra marnajin, ‘Yijapa ngalypa jilaman’? Ngarrkanga yijalmarta jilamanpalu nyuntulu. Palaja japirr malaman nganikupa Ngarrka, palakungarra miranu yiji paliny, wunyjurru jinaku.”

Palangangarra japartumurninyju kamarnalu marrjalu, “Yijalmarta jinarnili Ngarrkanga. Miranu jiliminyinpa yinkuku yijalmarta jinaku.” Palaja Jiyijajilu wurrarnili minyirrju mirur-rungu, “Nyuntu mirurru kurlukata, nyungu partany kurlka ngawu jinin, muwarrku jama jinin. Yakala! Jalakarti yarra! Munu yarrana paliny kangkuluman!”

Mirurrulu kamarna, partany jinarn-jinarn pinakata jinikinyi jungkanga, palaja yakarna, yana ngarramarnti.

Pala partany kutukapali. Kurrngalju wur-rarnikinyiya, “Marlkarri yija paliny.”

Parirrja Jiyijajilu kanka marna. Palaja wararr karrinyi partany. Ngalya paliny.

16

BSOC-B9 Yini nyunguku muwarrku: PIRIRRI MUNU PAJU KARRIMALU YALPUKU PALINYMI-LAKU

Warajanga karpungu Piyitalu japirr marna Jiyijaji, “Nyampali, yijapa marrngulu marlumal ngajuku yirrkulu kurlu jilipiji. Wunyjurumal ngajulu puru ngakalamarna paliny? Wunyjurumal kakunaku palinyku pala jinaji? Paju karrulumarnalu 7-mal?”

Jiyijajilu puntaju karra marnalu, “Puru ngakalaman paliny 7-mal, yu, 77-mal pukun. Yirrkulu puru ngakalaman paliny.

Muwarr wurralamarnangu. Nyunguja muwarrja miranu jarruluman Ngarrkaku. Palinyju yirrkulu nyuntu puru ngakarnanti. Palajun nyuntulurla puru ngakalamanjaninyi jinta.

Kuwarri muwarr wurralamarnangu pirirriku, wirtuku nyampaliku. Paliny kurrngal warrkamu jinakataarrangujartiny. Purlpi warnku yinganyikinyijanaku jampa yinganya kulpanyaku.

Warajanga karpungu wurarnajanaku, 'Kulpanya jilipijinyurru warnku ngajumili yinganyaja!'

Waraja warrkamu jinakata milpanyili nyampalikarti. Palalu pirirrilu kulpanya jinaku warnkuku wirtuku yiji, milyin tala. Wupartu

kalkurnikinyi palinyju. Partarl yiji yinganyaka milyin tala!

Nyampalilu wurrarnajanaku kuny-manakatanga, 'Kawayijaninyi nyungu pirirrimili mirtawapa partanykarrangupa wurrukarra, paliny pukurl, jalamu jiliyijaninyi warnkuku, warnkurrangu pala yungkulupijinyurru ngajungu!'

Pinakarrinyaja muwarr nyampalimili pala warrkamu jinakata murtingi jurlpi-jurlpi jar-rinyalu, ngarlu japirr marna, 'Nyampalikayi, munu warnkuku yungkuluminyin janaku! Mimalapijin! Warnku wiyirr yiji yungkulumarnanta!'

Nyampali paju karrinyalu. 'Puru ngakarnarn-inta. Munu nganipa yungkuluminyin.'

Pala warrkamu jinakata yana. Yananyakanu wariny marrngu yirrini, yalpu palinyku. Purlpi warnku wupartu yinyala jampa palanga yalpumurninyja. Purрпи yanalul yalpumurninykarti, warlirni ngalyingulu. Wurrarnala, 'Purlpi yinyarnangu warnku. Kuwarringarra kulpanya jiliji, warnku ngajumili yuwaji!'

Pala yalpumurniny murtingi jurlpi-jurlpi jar-rinyalu, ngarlu japirr marna, 'Mimalaji! Yarti yungkulumarnanta!'

Nyungulu marrngulu pajuwayilu wurrarnala, 'Munu mimalamarnangu. Jinmurntungu wirril-amarnanta. Warnku ngajumili ngajuku yinganyaja milpuluman jinmurntuja.' Pipurrulu jinmurntungu wirrirni.

Jintalu nyampalimilalu warrkamu jinakatar-rangulu parjarnakinyiyipulinyi. Ngarlu kurlu jarrinyiyili. Nyampalikarti yanayi, wurrarniyili. Pala nyampali kuli jarrinyi yija. Wurrarnajanaku, 'Pala marrngu kanganyaja yuwayi ngajungu!'

Kanyayili. Nyampalilu wurrarnala, 'Kurlukata yiji nyuntu! Munu yinganyakanyin warnku ngajumili, milyin tala. Ngarlu japirr mar-nanyin ngaju paju karrinyaku nyuntuku. Paju karrinyarnangu, puru ngakarnarninta, wur-rarnarninga, "Munu nganipa yungkuluminyin ngaju." Palajun jinamanpalu yalpuku. Nyuntupangarra paju karrimanpalu, puru ngakarnaman pala yalpu nyuntumili.

Kuwarri jinmurntukarti ngakalamarnanta nyuntu. Palanga wantuluman ngarramarnti. Kulpanya yungkuluminyin ngajumili milyin tala. Palaja jinmurntuja milpuluman.' Wirrilyalu ngakarna jinmurntukarti."

Palaja Jiyijajilu wurrarnala Piyitanga, "Nganipa kurlu jilamangu marrngulu, munu kuli jar-rulumanpalu, puru ngakalaman. Munu palajun jilaman nyuntulu, ngajumili Japartu kankajir-ringi kuli wantulumanga ngarramarnti nyuntuku, munu puru ngakalamanta nyuntu."

17

BSOC-B10 Yini nyunguku muwarrku: JIYIJA-JILU JALI PINI TANGKI JIRUJALAMUKARTI

Jirujalamukarti wangka jarrinyiyi, warnkungu wirtungu karntinyiyi, yini Warnku Wulipijartiny. Warnkungu palanga kujarra tawunjirri, yini wariny Pajapayiji, wariny yini Pajani.

Palanga Jiyijajilu kujarra ngakarnapulinyi palinymilirranguja walangkarr yananyaku. Karra marnapulaku, “Palakarti tawunkarti walangkarr yankulunyumpulu. Jampa milpanyakanu, tangki yirrirkulunyumpulu, wangalangu, kunymanaja palanga. Munu jarntu jinimiyi pala. Ruwupu yinyji pilkulunyumpulu mungkaja, tangki yakujani kangkulunyumpulu.

Yijapa warinyju japirr malkulunyumpulinyi, 'Nganijalu pala jininyumpulu?', karra malkulunyumpulalu, 'Nyampalingarra nyunguku kar-rinyi. Jampangarra kulpanya ngakalkuliny.' Palajun wurrarnapulaku Jiyijajilu.

Palaja yanapulu, tawunja wangalangu tangki yirrirnipulu, mayamartaji, kunymanaja jalanga mayanga jawapirtingi. Ruwupu mungkaja yinyji pinapulu. Jinta wararr karrinyikinyiyi. Japirr marnayipulinyi, “Nganijalu pala ruwupu yinyji pininyumpulu?” Puntaju karra marnapulu muwarrrjalu Jiyijajimilijalu. Palaja yakarnayipulinyi.

Jiyijajikarti kanyapulu. Kujarrapa warajalu ngurrinyarrangu janamili pirntilji tangkingi wirririinyi jali pinaku Jiyijajiku. Karntinyili Jiyijaji.

Kurrngalju janamili ngurrinyarrangu
jirririinyalu ruwurtungu walangkarr
palinyku. Jintalu parrkarrangu wirrkarnayi

ruwurtumartijingi, wirrirnayijaninyi parrka
pukurl ruwurtungu.

Karrinyiyalu wirtu jinaku nyampali Jiyijajiku,
kingi jinaku janamili. Palajalu palajun jiniyalu.

Jiyijajilu jali pinikinyi tangki, jinta jinangu
yaninyikinyiyi nyirrirnipa walangkarr paliny-
martaji. Kamarnakinyiyi,

“Ngarrka ngalypa yiji! Palinya purlpija
muwarrja nyungu pirirri ngakarnanganyjur-
ruku, kingi jarrinyaku nganyjurruku.
Nyungu pirirri wantulinynganyjurruku
kingi ngalypakata, palakapali purlpijakapali
nyampalikapali, Kingi Tayipitikapali.
Kalkulkulinynganyjurrinyi ngalypa ngar-
ramarnti. Ngarrka ngalypakata yija-yiji.”
Palajunmarta wurrarnakinyiyi marrjalu.

**Nyangumarta Bible
Portions of the Holy Bible in the Nyangumarta
language of Australia**

copyright © 1980-2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyangumarta

Bible translation copyright © 1980-2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.
Reader Series (book XXC) copyright © 1996 Bible Society Australia. Bible
overview (XXA) copyright © 1996 Mission Publications of Australia (PO
Box 21, Lawson NSW 2783)

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2021-11-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 7 Apr 2020
469e8210-9f0b-5399-9f0b-cc22ce5975b8